

УТВЪРЖДАВАМ: .....

Директор

/Криси Аврамова /

ЕТИЧЕН КОДЕКС

НА УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ

ВЪВЕДЕНИЕ

Училището е място, където се изгражда сплотена училищна общност на ученици, учители и родители. Тази общност постига много повече на принципа на общото действие, като подпомага и допълва личните усилия на всеки. Всички членове на общността се отнасят с уважение помежду си и си помагат за постигането на една обща цел: по – добро образование. Всеки учител осъществява своите професионални задължения в услуга на учениците и допринася за формиране облика на училището.

За всеки работещ в училището е чест и морален дълг да спазва принципите на професионалната етика.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

- Етичният кодекс е съвкупност от публично провъзгласени принципи на нравствено поведение и взаимоотношения в организацията
- **Целта** на създаването на кодекса – консолидация на усилията на всички участници в образователния процес (педагози, ученици, родители).

ГЛАВА ПЪРВА

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ ОБХВАТ НА КОДЕКСА

Този етичен кодекс се отнася до всички субекти на педагогическия процес в училище: учители, ученици и техните родители.

Етичните правила в този кодекс са приложени за СУ „Георги Измирлиев”, съобразно Закона за предучилищното и училищно образование и се отнася до:

- Етичните норми и принципи на училищната общност;
- Отношенията между учители и ученици;
- Учители и помощен персонал;
- Учителите;

- Работещите в училището и родителите;
- Права и задължения на учителя, определени с Етичния кодекс за работа с деца;
- Права и задължения на ученика.
- Права и задължения на родителя.

Със съдържанието на кодекса се запознават всички членове на колектива на Общо събрание, родителите – на родителските срещи, учениците – в часовете на класа. Всеки новопостъпил задължително се запознава със съдържанието на документа.

Основни принципи на Етичния кодекс на общността: хуманност, справедливост, професионализъм, отговорност, търпимост, демократичност, партньорство и солидарност.

II. ЦЕЛИ НА КОДЕКСА

Етичният кодекс на общността има за цел да:

- Определи етичните норми и принципи на училищната общност;
- Определи етичните стандарти за професионална дейност на учителя;
- Развива култура и професионални ценности, основани на принципите на хуманност, законност, демократичност и зачитане правата на човека;
- Подпомогне приобщаването на учителите към процеса на изграждане на обща европейска култура;
- Повиши общественото доверие към учителите.

III. ВЪРХОВЕНСТВОТО НА ЗАКОНА В РАБОТАТА НА УЧИТЕЛЯ

1. Учителят изпълнява служебните си задължения при спазване на Конституцията, Закона за предучилищното и училищното образование.
2. Учителят съобразява законността на действията си.

ГЛАВА ВТОРА ПОВЕДЕНИЕ И ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ В ОБЩНОСТТА

I. ПОВЕДЕНИЕ И ОБЛИК НА УЧИТЕЛЯ В ОБЩЕСТВОТО

1. Учителят изпълнява своите задължения в услуга на учениците.
2. Учителят дава личен пример с поведението си.
3. При изпълнение на професионалните си задължения учителят търси подкрепата на родителите, Отдел „Закрила на детето“, Дирекция „Социално подпомагане“, Детска педагогическа стая.
4. Учителите сътрудничат с неправителствени организации и представители на обществеността, като спазват професионална независимост.
5. Учителят спазва стриктно своите задължения, определени в педагогическата дейност на училището и Правилника за вътрешния трудов ред, като носи отговорност за своите действия и бездействия.
6. Учителят не злоупотребява с правомощията си.
7. Учителят поддържа външен вид, който не уронва престижа на училището.
8. Учителят не трябва да употребява алкохол или упойващи вещества, които могат да повлияят на изпълнение на задълженията му.
9. Основното задължение на учителя е да осигури качествено знание и възможност за найпълна изява и развитие на потенциала у всеки ученик.

10. Задължение на учителя е да бъде добронамерен, да проявява безпристрастност, индивидуален подход и уважение към учениците и да създава условия за състезателност между учениците.
11. Задължение на учителя е да въвежда модерните форми на обучение, да преподава новите тенденции на съвременното знание и да повишава своята квалификация.
12. Задължение на учителя е също да поддържа постоянния контакт между членовете на училищната общност на основата на най-пълна информираност.
13. Всички задължения на учителя са свързани с основното му право да изисква подобавашо уважение и признание за своя труд.
14. Учителят има решаваща роля за формирането на достойни личности и достойни граждани на обществото, основано на демократичните ценности в Република България.
15. Чрез обучение и морално възпитание учителят подготвя учениците за бъдещата им активност в гражданското общество.

II. ОТНОШЕНИЕ КЪМ УЧЕНИЦИТЕ

1. Учителят и непедагогическият персонал защитават правата на колеги и ученици;
2. Учителят не уронва достойнството на обкръжаващите го;
3. Учителят запазва училищна тайна и особености в семействата на учениците;
4. Учителят не изнася информация, която би намалила училищния имидж;
5. Учителят зачита вярванията и начина на живот на другите вероизповедания, съвместени в правовата държава;
6. Учителят не допуска дискриминация, основана на пол, раса, език, религия, убеждения, мнения, национален или социален произход.

III. ПОВЕДЕНИЕ, НЕДОПУСКАЩО ПРОЯВИ НА КОРУПЦИЯ

1. Учителят не се възползва от правомощията си с цел лично облагодетелстване или друга користна цел.
2. Когато станат известни факти и обстоятелства за възникнал конфликт на интереси, учителят уведомява директора за това.
3. Учителят не допуска да бъде поставен във финансова и друга зависимост от отделни лица, които могат да повлияят на обективното поставяне на оценки.

IV. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ УЧИТЕЛИ

1. Директорът, в качеството си на ръководител, зачита достойнството и правата на подчинените си и е отговорен за заповедите, които издава, за тяхното изпълнение и последствията от тях.
2. Директорът е пример за професионално, безпристрастно и ефективно изпълнение на служебните задължения.
3. Директорът проявява отговорност към подчинените си, подпомага професионалното им развитие, насърчава ги, предприема при нужда корективни мерки.
4. Учителят изпълнява коректно и добросъвестно заповеди и задължения, съответстващи на закона.

5. Учителят НЕ изпълнява заповеди, нареждащи му да извърши незаконни действия.
6. Учителят дава точен и обективен отчет пред директора за изпълнение на служебните задачи.
7. Между учителите НЕ се допускат никакви форми на дискриминация.

8. Учителят НЕ прави изказвания и призови към колегите си за участие в мероприятия, нарушаващи обществения ред.
9. Учителят изгражда и поддържа отношения на уважение, доверие, сътрудничество и лоялност.
10. Учителят обменя със своите колеги информация и ресурси, които имат отношение към благополучието и закрилата на правата на детето.
11. Учителят работи за утвърждаване на собствения и на колегите си авторитет, въздържайки се от действия, които биха уронили престижа на професията, и проявява нетърпимост към подобни действия.

V. УЧИТЕЛЯТ И СЛУЖЕБНАТА ИНФОРМАЦИЯ

1. Обработването на личните данни се осъществява съобразно международните принципи за защита на данните и вътрешното законодателство.
2. Служебната информация не може да бъде използвана за користни цели и не може да се разгласява пред трети лица, освен по предвидения от закона ред.
3. Учителят спазва нормативните изисквания за достъп до информация като съблюдава правилата за защита на класифицираната информация.
4. Не се вписват неверни данни в документи, издавани, съхранявани или изисквани за нуждите на МОН.

VI. УЧЕНИЦИТЕ

1. Училищната общност е като семейство, в което всички членове се отнасят помежду си с уважение.
2. Личната отговорност на ученика означава:
  - Да се явява в училище 10 минути преди началото на учебните занятия;
  - Да влиза в училище спокойно, почтително да поздравява;
  - Да се старее с достойнство да изслушва забележките на учители, дежурни и да изпълнява техните изисквания;
  - Да се учи колкото е възможно по-добре;
  - По време на учебните часове мястото на ученика е в клас;
  - След приключване на учебните занятия, преди напускане на кабинета, да подреди работното си място;
  - Да не решава конфликтите в училище с агресия;
  - Да спазва правилника за поведение в училище;
  - Да иска съвети от учители и родители, когато се налага;
  - Да уважава различните мнения;
  - Да оказва помощ на нуждаещите се;

- Да изисква информация по всички интересувачи го въпроси; Да опазва личните си вещи.
3. Право на ученика е да бъде зачитано мнението му и да бъде уважавано достойнството му.
  4. Право на ученика е да участва в ученически общности и групи по интереси.
5. Основна грижа на ученика е личното му развитие и успех, който се гарантира от благоприятния климат на сигурност в училище. По тази причина, ученикът трябва да се стреми към добронамерени и приятелски отношения с учителите и със съучениците си.
  6. Основните правила за приятелските отношения между учениците са:
    - Да не употребяват нецензурни думи и изрази;
    - Да не сплетничат един за друг;
    - Да не се блъскат и удрят;

VII. РОДИТЕЛИТЕ

1. Родителите помагат, според възможностите си, да се утвърди трайно авторитетът на училището.
2. Основни задължения на родителя / настойника / са:
  - Да проявява постоянни грижи за доброто образование на своето дете;
  - Да следи и насърчава неговите успехи;
  - Да го съветва и осигурява всички възможности за творческото му развитие; Съдейства за самостоятелното критично мислене на детето;
  - Съобразява се с индивидуалните потребности и желания на детето.
3. Семейството трябва да дава пример за разбирателство и добри взаимоотношения.
4. Задължения на родителя /настойника/ е да се интересува от мнението на учителите и да се съобразява с тях.
5. Родителят трябва да упражнява контрол и да налага своя авторитет без насилие, като зачита детето и спазва основните му права.
6. Родителят възпитава детето чрез своя личен пример в дух на уважение, толерантност, инициативност и свободолюбие.
7. Родителят трябва да се стреми да решава конфликтите между поколенията спокойно и в контакт с всички членове на училищната общност.
8. Родителят подготвя детето за живота и има една основна морална задача – да създава ценности и да ги предава на следващите поколения.

ГЛАВА ТРЕТА ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ

I. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА УЧИТЕЛИТЕ

1. Те са определени с чл.219 и чл. 220 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Учителят има право да:

- бъдат зачитани правата и достойнството му;

- определя методите и средствата за провеждане на образователния процес съобразно принципите и целите, определени в Закона;
- участва във формирането на политиките за развитие на училището;
- получава професионална подкрепа в процеса на изпълнение на служебните задължения;
- получава информация за възможностите за повишаване на професионалната си квалификация от директора на училището, от регионалното управление по образованието и от Министерството на образованието и науката;

□ бъдат поощрявани и награждавани.

2. Учителят има право на работна среда, позволяваща пълна изява на способностите му и свободна от всякакви форми на насилие и дискриминация.
3. Учителят има право на подкрепа от всички институции.
4. На учителят се дължи почит и уважение от учениците, родителите, административните органи и обществеността.
5. **Учителят е длъжен да:**
  - изпълнява задълженията си, определени от Кодекса на труда, в нормативните актове в системата на народната просвета и в длъжностната характеристика;
  - изпълнява нормата за задължителна преподавателска работа, определена с наредба на министъра на образованието и науката;
  - изпълнява решенията на педагогическия съвет, както и препоръките на контролните органи на РУО и на МОН;
  - опазва живота и здравето на учениците и децата по време на образователно-възпитателния процес и на други дейности, организирани от него или от училището; □ повишава професионалната си квалификацията.
6. Учителят не може да нарушава правата на ученика, да унижава личното му достойнство, да прилага форми на физическо и психическо насилие върху него.

II. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА УЧЕНИЦИТЕ

1. Ученикът има право да:

- бъде обучаван и възпитаван в здравословна, безопасна и сигурна среда;
- бъде зачитан като активен участник в образователния процес;
- избира профила и професията;
- избира между учебните предмети или модули, предложени от училището за изучаване в избираемите и във факултативните учебни часове;
- получава библиотечно-информационно обслужване;
- получава информация относно обучението, възпитанието, правата и задълженията си;
- бъде своевременно информиран за срока и обема на писмените работи през учебния срок;
- получават обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;
- бъде информиран и консултиран във връзка с избора на образование и/или професия;
- участва в проектни дейности;
- дава мнения и предложения за училищните дейности, включително за избираемите и за факултативните учебни часове;
- чрез формите на ученическо самоуправление да участва в обсъждането при решаване на въпроси, засягащи училищния живот и училищната общност;

- получава съдействие от училището и от органите на местното самоуправление при изразяване на мнението си по въпроси, които пряко го засягат, както и при участие в живота на общността;
  - представя училището на конкурси, състезания и други мероприятия в съответствие със своите възможности и умения;
  - бъде поощряван с морални и материални награди.
- 2.** Учениците участват в училищния живот и в организационното развитие на училището чрез различни форми на ученическо самоуправление на ниво паралелка и училище, определени с правилника на училището по предложение на учениците.
- 3. Учениците имат следните задължения:**
- да присъстват и да участват в учебните часове и занимания;
  - да съхраняват авторитета на училището и училищната общност и да допринасят за развитие на добрите традиции;
  - да зачитат правата, честта и достойнството на другите, както и да не прилагат всякакъв вид насилие;
  - да показват уважение към учителите и останалите работници и служители в училище, да се подчиняват на инструкциите и разпоредбите на директора на училището, педагогическия съвет, учителите, а също така на решението на класния ръководител и училищното самоуправление;
  - да се явяват в училището с облекло и във вид съгласно изискванията на училищния правилник;
  - да не участват в хазартни игри, да не употребяват тютюн и тютюневи изделия, алкохол и наркотични вещества;
  - да не носят оръжие, както и други предмети, които са източник на повишена опасност;
  - да носят ученическата си лична карта в училище и извън него;
  - да представят на своите родители и на педагогическите специалисти ученическата си книжка и бележника за кореспонденция;
  - да спазват правилата за поведение в паралелката и в училището;
  - да спазват правилника за дейността на институцията;
  - да не възпрепятстват със своето поведение и постъпки нормалното протичане на учебните часове;
  - да не използват мобилните си телефони по време на учебните часове.
- 4.** Учениците носят отговорност, в съответствие с Правилника на училището, за нарушаване на МТБ, учебното оборудване, инвентара и друго училищно имущество.

III. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА РОДИТЕЛИТЕ

Те са определени с чл. 208, чл.209 и чл. 210 от Закона за предучилищното и училищното образование.

- (1) Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и училището се осъществяват чрез индивидуални консултации, родителски срещи, обучения, както и всеки път, когато конкретна ситуация или поведение на ученика го прави необходимо.
- (2) Средство за постоянна връзка между училището и родителя е бележникът за кореспонденция.
- (3) Средство за връзка със семейството може да бъде и електронната поща на един от родителите, както и електронният дневник.

Родителите имат следните права:

1. Периодично и своевременно да получават информация за успеха и развитието на децата им в образователния процес, за спазването на правилата в училище и за приобщаването им към общността;
2. Да се срещат с ръководството на училището, с класния ръководител, с учителите и с другите педагогически специалисти в определеното приемно време или в друго удобно за двете страни време;
3. Да присъстват и при желание от тяхна страна да бъдат изслушвани, когато се решават въпроси, които засягат права и интереси на ученика;
4. Най-малко веднъж годишно да получават информация, подкрепа и консултиране по въпроси, свързани с образованието, с кариерното ориентиране и с личностното развитие на децата им;
5. Да избират и да бъдат избирани в общественния съвет на училището;
6. Да изразяват мнение и да правят предложения за развитието на училището.

Задължения на родителите:

1. Да осигуряват редовното присъствие на ученика в училище, като уведомяват своевременно в случаите на отсъствие на ученика;
2. Редовно да се осведомяват за своите деца относно приобщаването им в училищната среда, успеха и развитието им в образованието и спазването на училищните правила;
3. Да спазват правилника за дейността на училището и да съдействат за спазването му от страна на ученика;
4. Да участват в процеса на изграждане на навици за самоподготовка като част от изграждането на умения за учене през целия живот;
5. Да участват в родителските срещи;
6. Да се явяват в училище след покана от учител, директор или друг педагогически специалист в подходящо за двете страни време.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

I. ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Правилата на поведение, съдържащи се в този Етичен кодекс, са неизменна част от ежедневната дейност на работещите в училище.
2. Спазването на етичните правила за поведение е гаранция за законност на действията и защита от неоснователни обвинения.
3. Чрез спазването на правилата на поведение, заложен в Етичния кодекс и приети от всеки член на общността, се допринася за изграждането и утвърждаването на положителен образ на СУ „Георги Измирлиев“ гр. Горна Оряховица.
4. Настоящият кодекс е отворен документ, подлежащ на непрекъснато развитие и обогатяване.
5. Всички констатирани нарушения в настоящия кодекс се разглеждат от комисията по етика към СУ „Георги Измирлиев“ гр. Горна Оряховица.

II. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Настоящият Етичен кодекс е разработен въз основа на Етичния кодекс за работа с деца и Закона за предучилищното и училищното образование
2. Всеки един учител, служител, ученик или родител е длъжен да се запознае с разпоредбите на настоящия кодекс.

3. Настоящият етичен кодекс на училищната общност влиза в сила от деня на утвърждаването му със Заповед на Директора на СУ „Георги Измирлиев”.

III. ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, УСТАНОВЯВАНЕ И ДОКЛАДВАНЕ НА НАРУШЕНИЯТА И ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩИ МЕРКИ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА ЕТИЧНИЯ КОДЕКС

1. Настоящите вътрешни правила уреждат реда и начините за наблюдение, установяване и докладване на нарушенията и за предприемане на последващи мерки при прилагането на Етичния кодекс за поведението на учителите, служителите и работниците в училищната общност. Под „нарушения на Етичния кодекс“ по смисъла на тези правила се разбират следните групи прояви в тяхното поведение: □ неспазване на действащото законодателство;
  - неспазване на вътрешноучилищните документи;
  - действия и/или бездействия, водещи до разрушаване на доверието към училището;
  - грубо отношение към учениците, родителите, колегите и външни лица; проявено неуважение, незачитане на правата и достойнството на личността и допускане на прояви на дискриминация поради етнически, религиозни и други причини;
  - прояви на накърняване на авторитета на други учители, служители и работници и на престижа на учебното заведение, допуснати във и извън училището;
  - прояви на недоброръчно и некомпетентно изпълнение на възложените функции и накърняване на интересите на други лица.
2. Наблюдението и докладването на посочените в т. 1 нарушения да се извършват по две направления:
  - вътрешно докладване – от педагогическия и непедagogическия персонал;
  - външно докладване – от родители, граждани, представители на институции и фирми.
3. Сигналите за нарушенията се приемат в училището и се регистрират във входящия дневник – регистър.
4. Регистрираните сигнали се разглеждат от Комисията по етика към СУ „Георги Измирлиев“ гр. Горна Оряховица, назначена със заповед на директора.

Всички постъпили сигнали се разглеждат от комисията на нейни заседания, за което се води протокол.
5. Комисията не е длъжна да разглежда анонимни сигнали.
6. Членовете на комисията вземат решения с явно гласуване и обикновено мнозинство 50% + 1.
7. Председателят свиква първо заседание за разглеждане на постъпилия сигнал в седемдневен срок от постъпването му.
8. При необходимост от допълнителни данни и доказателства се извършва проверка и се провежда разговор със свидетели на нарушението.
9. При невъзможност случаят да се изясни на едно заседание, се насрочва последващо такова в седемдневен срок след първото.
10. При установяване на нарушения на етичните правила, представляващи и дисциплинарни нарушения, преписката се докладва и на директора за взети дисциплинарни мерки по Кодекса на труда.

11. За предприетите мерки и наложени наказания се уведомяват председателят на комисията по етика и лицето, подало сигнала.
12. При първоначално постъпване на работа всеки учител, служител и работник се запознава с Етичния кодекс и настоящите Вътрешни правила.